

TRANSACTIES EN GESCHILLENBESLECHTING
IN HET WETBOEK VAN ECONOMISCH RECHT

TRANSACTIES EN
GESCHILLENBESLECHTING
IN HET WETBOEK VAN
ECONOMISCH RECHT

Joris ROESEMS

VLAAMS PLEITGENOOTSCHAP BIJ DE BALIE TE BRUSSEL
(eds.)

Transacties en geschillenbeslechting in het Wetboek van Economisch Recht
Joris Roesems en het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel (eds.)

© 2016 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

ISBN 978-94-000-0655-3
D/2016/7849/71
NUR 827

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

WOORD VOORAF

Met de creatie van het Wetboek van Economisch Recht (hierna ‘WER’) beoogde de wetgever een, naar zijn bescheiden mening, versnipperd geheel van wetten te codificeren.

De initiële insteek was een overzichtelijk, duidelijk en leesbaar wetboek te maken dat door de practicus en de rechtzoekende op een eenvoudige manier zou kunnen worden geconsulteerd.

Naast het samenvoegen van de verschillende teksten, moesten ook bepaalde tegenstellingen uit de wereld worden geholpen en werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om bepaalde wetten te actualiseren en een aantal punten aan te passen.

Een eenvoudige blik op de turf die het WER is, doet vermoeden dat de wetgever niet alle door haar beoogde doelstellingen heeft bereikt.

Het boek dat u in handen heeft, omvat de bijdragen van de sprekers aan wie het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel gevraagd heeft om tijdens haar studiedag van 8 mei 2015 duidelijkheid te scheppen rond het nieuwe WER.

De benadering die zij daartoe hanteerden, was tweeledig.

Eerst werd vanuit *transactioneel* oogpunt gekeken naar het WER en de dito vernieuwingen, nadien werd dit wetboek tegen het *procedureelrechtelijke* licht gehouden.

Daar er sinds 8 mei 2015 bepaalde Europese rechtspraak is ontstaan, hebben we in samenspraak met bepaalde auteurs geopteerd om de teksten te updaten. U heeft bijgevolg een zeer actueel boek in handen dat u hopelijk veelvuldig zult raadplegen.

Tot slot wens ik, namens het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel en mezelf, nogmaals uitdrukkelijk een woord van dank te richten tot de mensen die hebben meegeholpen bij het totstandkomen van dit boek. Het mag duidelijk zijn dat zonder hun hulp en inzet u vandaag dit boek niet in handen zou hebben.

Joris ROESEMS

Voorzitter Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel 2014-2015

INHOUD

<i>Woord vooraf</i>	v
Marktpraktijken en consumentenbescherming ook voor vrije beroepen	
Jules STUYCK	1
Inleiding	1
1. Korte geschiedenis	1
2. Het Wetboek van Economisch Recht en handelspraktijken	5
3. Toepassingsgebied <i>ratione personae</i>	6
4. Toepassingsgebied <i>ratione materiae</i>	10
5. Algemene verplichting tot informatie van de consument	11
6. Promoties inzake prijzen	17
6.1. Aankondiging van een prijsvermindering	17
6.2. Uitverkopen	17
6.3. Solden en sperperiodes	19
7. Enkele andere nieuwigheden inzake consumentenbescherming	21
7.1. Telefoonkosten	21
7.2. Default-opties	21
7.3. Geen toeslag voor gebruik bepaald betaalmiddel	22
7.4. Leveringstermijn goederen aan de consument	23
7.5. Risicoregeling	24
8. Enkele bijzonderheden voor vrije beroepen	24
9. Jurisprudentie van het Hof van Justitie over Richtlijn 2005/29/EG Oneerlijke Handelspraktijken	25
Slotbeschouwingen	33
Overeenkomsten op afstand en e-commerce	
Bert KEIRSBILCK	35
Inleiding	35
1. Definities	36
2. Informatieverplichtingen (overeenkomsten op afstand en e-commerce) .	39
3. Herroepingsrecht (overeenkomsten op afstand)	46
4. Andere consumentenrechten	52
Conclusie en uitleiding	53

Mededingingsrecht en de rol van de advocaat in het kader van adviesverlening

Geneviève BORREMANS	55
1. De advocaat als adviesverlener	55
1.1. Een dubbele rol	56
1.2. Het belang van compliance	57
1.2.1 Wijziging van het paradigma bij de handhaving van het mededingingsrecht	57
1.2.2. Verordening nr. 1/2003 en het systeem van zelfevaluatie	59
1.3. De advocaat en compliance	61
1.3.1. Een centrale rol voor de advocaat	61
1.3.2. Advies van een advocaat is geen vrijbrief	62
1.3.2.1. De <i>Schenker</i> -zaak	62
1.3.2.2. Wat in het geval van gevolgbepalingen?	65
1.3.2.3. Risico's voor de advocaat	67
2. De advocaat als kartelfacilitator?	68
2.1. Kartelfacilitators	68
2.1.1. Voorwaarden voor aansprakelijkheid	70
2.1.2. Geviseerde activiteiten	72
2.2. De advocaat als kartelfacilitator	74
2.2.1. Toepassing van de aansprakelijkheidsvoorwaarden	74
2.2.2. Gevarenezones	75
2.2.2.1. Adviesverlening over de toepassing van het mededingingsrecht	76
2.2.2.2. Waar ligt de grens?	77
2.2.2.3. Aandachtspunt: beroepsverenigingen	78
2.2.3. Risico's	79
Conclusie	83

Precontractuele informatie bij commerciële samenwerkingsovereenkomsten, handelsagentuurovereenkomsten, concessies van alleenverkoop?

Olivier VANDEN BERGHE	85
1. Situering van Boek X van het WER	85
1.1. Inleiding – een boek gewijd aan handelscontracten	85
1.2. Het regime van de precontractuele informatie	86
2. Het toepassingsgebied van Titel 2 betreffende de precontractuele informatie	87
2.1. Een nieuwe definitie van de commerciële samenwerkingsovereenkomst	87
2.2. De ‘commerciële formule’	89
2.2.1. Algemeen	89

2.2.2.	Gemeenschappelijk uithangbord, gemeenschappelijke handelsnaam	91
2.2.3.	Commerciële of technische bijstand, overdracht van knowhow	91
2.3.	Het uitgebreide toepassingsgebied van de wet	92
2.4.	Typologie van handelstussenpersonen potentieel geraakt door de precontractuele informatieverplichtingen	93
2.4.1.	Franchising	93
2.4.2.	Verkoopconcessies – Bevoorradingsovereenkomsten – Brouwerijcontracten	93
2.4.3.	Handelsagenten, makelaars, commissionairs	95
2.4.4.	Overeenkomsten betreffende een handelsfonds: overdracht, uitbating, huur	99
2.5.	Toepassingsgebied <i>ratione temporis</i>	100
3.	De precontractuele informatieverplichtingen	100
3.1.	Algemeen.	100
3.2.	Precontractuele informatie over de overeenkomst.	101
3.2.1.	De verplichte informatie.	101
3.2.2.	De verplichte vermelding van de vergoeding	102
3.2.3.	De wijzigingen aan het ontwerp van overeenkomst tijdens de onderhandelingen.	104
3.3.	De economische informatie	106
3.4.	De wachttermijn van één maand	107
4.	Nieuwe overeenkomst, hernieuwing of wijziging van een bestaande overeenkomst	109
4.1.	Het vereenvoudigd document	109
4.2.	Hernieuwing en verlenging	110
4.3.	Wijziging van een bestaande overeenkomst	111
4.4.	Wachttermijn	112
5.	Sancties.	113
5.1.	Het gebrek aan (vereenvoudigd) precontractueel document	113
5.2.	De niet-naleving van de wachttermijn van één maand	115
5.3.	Ontbrekende belangrijke contractuele bepalingen in het document	116
5.4.	Onjuiste of onvolledige ‘belangrijke contractuele bepalingen’ in het document.	116
5.5.	Ontbrekende, onjuiste of onvolledige ‘gegevens voor de correcte beoordeling van de commerciële samenwerkingsovereenkomst’ in het document	117
5.6.	De gevolgen van de nietigheid van de overeenkomst	118
5.7.	Afstand van de nietigheidssanctie	119
	Besluit	121

Handhaving van het mededingingsrecht	
Maaïke VISSER en Frank WIJCKMANS	123
1. Inleiding	123
2. De basisbegrippen van het mededingingsrecht	124
2.1. Gedragsregels opgelegd aan ondernemingen	124
2.2. Restrictieve mededingingspraktijken	124
2.2.1. Verbod op mededingingsbeperkende afspraken	125
2.2.2. Verbod op misbruik van machtspositie	127
2.3. Concentratiecontrole	127
3. De toezichthouders of hoofdrolspelers	128
3.1. De BMa	128
3.1.1. Het directiecomité	129
3.1.2. Het auditoraat en de auditeur-generaal	131
3.1.3. Het Mededingingscollege	132
3.2. Het hof van beroep Brussel	132
3.3. Het Hof van Cassatie	133
3.4. De gewone rechtbanken	134
4. De procedure inzake de handhaving van restrictieve mededingingspraktijken	135
5. Procedures concentratiecontrole	138
6. Enkele highlights van Boek IV	140
6.1. Clementie	140
6.2. Transacties	144
6.3. Geldboetes	147
6.4. Risicobeheersing	149
7. Besluit	150
Consumenten en <i>class action</i> in het WER	
Stefaan VOET en Benoît ALLEMEERSCH	151
1. Inleiding	151
2. Ontvankelijkheidsvoorwaarden en toepassingsgebied	154
2.1. Consumentencontentieux	154
2.2. Erkende groepsvertegenwoordiger die geschikt is	157
2.3. Rechtsvordering tot collectief herstel is meer doelmatig	162
3. <i>Opt-in of opt-out</i>	163
4. Procedure	166
4.1. Gedinginleiding	166
4.2. Exclusieve bevoegdheid Brusselse rechtscolleges	167
4.3. Ontvankelijkheidsbeslissing	170
4.4. Verplichte onderhandelingsfase en homologatie akkoord tot collectief herstel	171

4.5. Procedure ten gronde	174
4.6. Collectief herstel in natura of bij equivalent	175
4.7. Uitvoering akkoord tot collectief herstel of beslissing ten gronde	177
4.8. Verjaring en tussengeschieden	181
5. Inwerkingtreding	184
6. Conclusie	185

Handhaving van intellectuele rechten in het Wetboek van Economisch Recht

Paul MAEYAERT en Diederik ARNAUT.	187
1. Inleiding	187
2. Overzicht van de procedures bij inbreuk	189
2.1. Burgerrechtelijke procedures.	189
2.2. Strafrechtelijke procedure	190
2.3. Beperking van de uiteenzetting.	191
3. De gerechtelijke aspecten van de handhaving.	192
3.1. De bevoegdheidsregeling van de intellectuele rechten: algemeen	192
3.1.1. Principe: bevoegdheid van de rechtbank van koophandel	192
3.1.2. Bevoegdheid voor het auteursrecht.	192
3.1.3. Bevoegdheid voor het merken-, tekeningen- en modellenrecht.	193
3.2. De herziene bevoegdheidsregeling voor het octrooirecht en de aanvullende beschermingscertificaten	193
3.2.1. De exclusieve bevoegdheid van de Brusselse rechtbank van koophandel	193
3.2.2. De bevoegdheidsverdeling onder het eengemaakt octrooigerecht.	194
4. De stakingsvordering.	197
4.1. Inleiding en wetgevend kader	197
4.2. Bevoegdheid van de stakingsrechter.	198
4.3. Bevoegde personen die een stakingsvordering kunnen instellen . .	200
4.4. Kenmerken van de stakingsvordering inzake intellectuele-eigendomsrechten	202
4.5. Maatregelen die opgelegd kunnen worden door de stakingsrechter	204
4.5.1. Het bevel tot staking	204
4.5.2. Bijkomende of ‘corrigerende’ maatregelen.	209
4.5.3. Uitsluiting van maatregelen tot vergoeding van de schade. .	212

4.5.4.	Bekendmaking	213
4.5.5.	Nietigheid intellectuele-eigendomsrecht als accessorium of als tegenvordering	214
5.	Vordering tot schadevergoeding	215
5.1.	Inleiding	215
5.2.	Bevoegde personen die de vordering tot schadevergoeding kunnen instellen	215
5.3.	De vordering tot schadevergoeding	217
5.3.1.	Objectieve aansprakelijkheid en principe van equivalentie .	217
5.3.2.	De vergoeding voor gedeerde winst en geleden verlies	220
5.3.3.	Voorbeelden uit de rechtspraak	223
5.3.3.1.	De schadebegroting van de inbreuk op octrooirechten	223
5.3.3.2.	De schadebegroting van de inbreuk op de merkenrechten	226
5.3.3.3.	De schadebegroting van de inbreuk op auteursrechten	228
5.3.4.	Overige maatregelen tot vergoeding van de schade	231
5.3.5.	Besluit	234
6.	Varia	235
6.1.	Vordering tot verklaring voor recht	235
6.2.	Conservatoire beslagmaatregelen bij inbreuk op commerciële schaal (art. 584, vijfde lid Ger.W.)	235
6.3.	Passende maatregelen voor uitzonderingen op het auteursrecht. . .	237
6.4.	Gerechtskosten en rechtsplegingsvergoeding	237
7.	Strafrechtelijke handhaving	239
7.1.	Inleiding	239
7.2.	Het misdrijf van namaak is geen klachtmisdrijf.	240
7.3.	Het materiële element van het misdrijf van namaak.	240
7.3.1.	Uitgangspunt: de inbreuk als materieel element.	240
7.3.2.	Inbreuk in het economisch verkeer.	241
7.4.	Het morele element: bedrieglijk of kwaadwillig opzet.	242
7.4.1.	De beperkte harmonisering van het bijzondere opzet.	242
7.4.2.	Bedrieglijk opzet en kwaadwillig opzet	243
7.5.	Misdrijven verwant aan namaak.	245
7.6.	Hoofdstraffen en bijkomende straffen voor namaak.	246
8.	Conclusie	247
 Het Wetboek van Economisch Recht: een stap vooruit, maar nog een weg te gaan		
	Régine FELTKAMP	251